סו א מיי' פ"ו מהלכות ערכין הל' כ סמג

א) [ערכין ה. וש"נ], ב) [סנהדרין טו.], ג) [יבמוח לט. צ"ק יב. ב"ב סח. קנ.], ד) ב"מ ק: סנהדרין טו. שבועות מב:, ד) [לקמן מ.], 1) (כתובות לקמן מ.ן, i) (כחומות
כד:,), i) קדושין כג,,
מ) [עלמן מ.ן, i) [דושין כג,,
מ) [עלמן מ.], i) [דיקרא מכד,
מב:], יצ) [דף למ:],
מב:], יצ) [דף מ.],
מו) כ"ל לשמואל. מ"ר,
<l ד"ה קטון, יו) ס"א ואבא, ועי׳ רש״ל ורש״ל. יק) ווע׳

> גליון הש"ם , גבו' מר סבר כגזוו דמי. ע' נדרים ד' סה ע"ב ונזיר

היטב תוס' חולין לז. ד"ה אמר רבא ותו' קדושין כג.

ד"ה וא"ד],

מוסף רש"י

יש דברים שהם כקרקע. כקרקע. לקרקע, ואינן כקרקע. אלא כמטלטלין (סנהדרין טו.) ונשבעין עליהן (שבועות מב:)**.** מחייב. שבועה (ר"ח ק:) לישבע על השאר שהודה מקלת הטענה, אע"ג דאין נקבעין על הקרקעות, כדילפינן בשבועת הדיינים (מב.) הכא כיון דאין לריכין לקרקע דעומדות ליבלר חנינא לפלוגתייהו, כבלורות למיין ונשכעין (סנהדרין מו.). הרי הוא כקרקע. וחין נשכעין עליהן (ב"מ ק:). אבל הכי. שערו, כמה דקאי אשבוחי משבח. הלכך אפילו ר"מ בשער כרבנן סבירא ליה (סנהדרין טו.). קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן. אפילו לאחר זמן (קדושין בג.) אין לו תקנה. אפילו נשטר (לקמן מ.).

מוסף תוספות

א. וטעמא משום דגדול יש לו יד לזכות לעצמו, אבל קטן שאין לו יד לזכות לעצמו זוכין בעבורו. רשכ"ל. ב. אשכחן וכו' דאית ב. אשכון זכו האות להו זכיה. תוס' הרא"ש. ג. ורבנן סברי דקטנים כבר זכו בהם שמים. תוס׳ הלח"ש. T. ומיהו ר"ת בעצמו היה דוחה דהא דפליג ר' יוחנן התם בית שמגדלין בו תפלה, אף שמגדלין בו תפלה דלרב פפא דאמר איפכא לא הוי לא כריב"ל ולא כר׳

(ויקרא יט) הלכך מחיים אין לו תקנה

בלא גט כאשה אבל הפקר שלאחר

מיתה כי היכי דחשתו משולחת בלח

גט עבדו נמי לא בעי גט: א״ה. ישראל שמת נמי לא יזכו בניו בעבדיו דהא כאשתו הס: המפקיר עבדו. דתו

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוליא דבריו. להקדש לבטלה דתניא (ערכין דף ה.) המעריך פחות מבן חדש ר"מ אומר נותן דמיו דאדם יודע שאין ערך לפחות מבן חדש וגמר ואמר לשם דמים הכא נמי יודע שאין עבד ראוי לא להקרבה ולא לבנין וכיון דבלשון הקדש אקדשיה

גמר בדעתו להקדים דמיו ולומר דמיו עלי: אי אמרת בשלמא ר"מ היא הא מני ר"מ היא ידאמר אין אדם מוציא דבריו וטעמא לאו משום מקדיש סתם שיקדיש לבמלה ה"נ מסתברא דקתני סיפא וכן הוא לימכר אלא משום דאין מוליא דבריו שהקריש עצמו יעושה ואוכל שלא הקריש לבטלה הוא וכמו שאמר דמיו עלי ויש אלא דמיו אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר להן עליו מעות היינו דחייב לתת דמים אלא אי אמרת רבנן היא בשלמא עבדו לדמי דאדם יודע שאין גופו קדוש ואמר לשם קאי אלא איהו לדמי קאי לימא כתנאי דמים: אלא אי אמרת רבנן. וטעמא יהמקדיש עבדו באין מועלין בו רבן יהמקדיש משום דמקדיש סתם דבר שאין ראוי שמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו מאי לגופו הקדישו לדמיו לימכר: בשלמת. בעבד איכא למימר סתמיה לדמים לאו בהא קמיפלגי דמר סבר קדוש ומר סבר קאי וה"ק הרי הוא קדוש לימכר אבל לא קדוש ותסברא האי מועלין בו ואין מועלין בעלמו מי איכא למימר שיהא הדוש בו האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה אלא לימכר וכי יש דמים לבן חורין ומה דכולי עלמא קדוש והכא בהא קמיפלגי דמר מכירה יש בו אלא ר"מ היא ולאו סבר עבדא כמקרקעי דמי ומר סבר כמטלטלי דמשמע מלתא לדמי אלא מתוך שאינו דמי אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו מוליא דבריו לבטלה גמר בלבו ואמר אלא דכולי עלמאָ יעבדא כמקרקעי דמי והכא דמי עלמי עלי והיינו דאמר הריני ההדש שמין אותו כעבד ולא שימכר בשערו העומד ליגזו קמיפלגי פו"ם כגזוו דמי וגבי עבד נמי אין רשות הגוברין עליו ומר סבר לאו כגזוז דמי לימא הני תנאי כהני אלא מעות יש להן על הבעלים: תנאי דברים שהם ר"מ אומר יש דברים שהם לימה כסנהי. מקדים עבדו קדום חו כקרקע ואינן כקרקע ואין חכמים מודים לו כיצד לא קדוש: מועלין בשערו. דוקא עשר גפנים מעונות מסרתי לך והלה אומר נקט ולקמיה מפרש לה: אלא דכולי אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכמים אומרים עלמא קדוש. לימכר לדמיו: אין מעילה כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע וא"ר יוםי בקרקעות. דגמרינן מעילה חטא בר' חנינא ענבים העומדות ליבצר איכא חטא מתרומה מה תרומה בתלוש אף מעילה בתלוש במס׳ מעילה בינייהו דרבי מאיר סבר יכבצורות דמיין ורבגן (דף יח:) ובת"כי: כגווו דמי. ואינו סברי לאו כבצורות דמיין אפי' תימא רבי כמחובר לקרקע: יש דברים שהם מאיר עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא כקרקע. מחוברין לקרקע: ואינן בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחישי אבל כקרקע. דקי"ליה אין נשבעין על הכא יכמה דקאי אשבוחי משבח כי סליק ר' הקרקעות ועל גפנים הללו נשבעין חייא בר יוסף אמר להאי שמעתא דרב קמיה בהודאת מקלת הטענה: מסרסי לך. לשמור בקרקעי: אפינו סימא. הא דר' יוחנז א"ל אמר רב הכי והוא לא אמר הכי דקתני הכא אין מועלין בשערו כר"מ יוהאמר עולא אמר ר' יוחנן יהמפקיר עבְדוּ יּהמפקיר עבְדוֹ יוחנוֹ יוחנוי י היא: אשבוחי משבח. הלכך לאו כגזוו יצא לחירות וצריך גם שחרור הכי קאמר ליה דמי דעדיין לריך לחיבורו: להח אמר רב כוותי ואיכא דאמרי לא סיימוה קמיה שמעסא דרב. המפקיר עבדו ילא א"ל ולא אמר רב צריך גם שחרור ור' יוחנן לחירות: אמר רב הכי. בתמיהה. למעמיה דאמר עולא א"ר יוחנן המפקיר עבדו ופריך הש"ס ואיהו רבי יוחנן מי לא יצא לחירות וצריך גם שחרור גופא אמר אמר הכי ומאי מתמה אדרב: לא עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות סיימוה קמיה. למילתיה דרב כולה אלא כרב יוסף אמרו קמיה דלא וצריך גם שיחרור איתיביה ר' אבא לעולא יגר שמת ובזבזו ישראל נכסיו והיו בהן סיים בה משמיה דרב ולריך גט שחרור ולא פירשו לפניו הא דאמרי׳ עבדים בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני לעיליט דרב חייא בר אבין סיים בה חורין אבא שאול אומר הגדולים קנו עצמן משמיה דרב ולריך גט שחרור: גר בני חורין קשנים כל המחזיק בהן זכה בהן שמת. ואין לו יורשין וכל נכסיו וכי מי כתב גם שחרור לאלו אמר ידמי האי הפקר: קנו עלמן. הן קודמין לכל מדרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא ומעמא אדם להחזיק בעלמן מן ההפקר: אבא שאול אומר. קטנים אין להן מאי אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו דגר כי יד לזכות בעלמן: מי לותב גט שחרור אשתו מה אשתו משתלחה בלא גם אף עבדיו לאנו. מעתה להתירן בישראלית הרי משתלחים בלא גם אי הכי אפי' ישראל נמי מתו בעלים: עבדו דגר כחשתו. אמר קרא יוהתנחלתם אותם לבניכם אחריכם כלומר אין הפקר זה דומה לרשת אחוזה אי הכי המפקיר עבדו ומת נמי להפקר מחיים דעבד גמר לה לה אלמה שאמר אמימר המפקיר עבדו ומת אותו מאשה ים וכתב לה ספר (דברים העבד אין לו תקנה דאמימר קשיא אמר רבי או חופשה לא נתן לה

יעקב בר אידי א"ר יהושע בן לוי הלכה כאבא

שאול אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי

ליכא נחלה לבניו: ומת. לא ליבעי גט שחרור להפקיע איסורו דהא מית ליה ובניו לא זכו בהן מעולם: אין לו חקנה. כדמפרש לקמןיף דכיון דהפקירו פקע ממוניה מיניה ואיסורא הוא דפש לבעלים עליהן וכי מיית אין זו ירושה להוריש לבניו הלכך אין לו מי שיתירנו בגט:

הא מני ר"מ היא. הכא משמע דרב דלא כר"מ והא דאמר בפ"ק דערכין (דף ה.) האומר ערך כלי עלי נותן דמיו כר"מ וכן בפ" האומר משקלי עלי (שם כ.) דחנן ערך ידי ורגלי עלי לא אמר כלום ואמר רב עלה נותן דמיה ומפרש לר"מ אליבא דר"מ קאמר וליה לא סבירא

ליה ואע"ג דבסוף פ"ק דסנהדרין (דף טו.) גבי הערכין המטלטלין מפרש רב באומר ערך כלי עלי כר"מ לא סבירא ליה הכי וכי האי גוונא אשכחן בריש אלמנה נזונית (כתובות דף זו.) דבעי למימר שו שמואל דהניזונת תנן וכאנשי יהודה אע"ג דבסוף נערה שנתפתתה (שם נד.) אמר שמואל הלכה כאנשי גליל: עבדא כמקרקעי דמי. ולכך אין מועלים בו דאין מעילה (מעילה יח:) לבפ' הנהנה (מעילה יח:) במחובר ילפינן מעילה חטא חטא מתרומה והא דאמרי׳ בפ׳ המוכר את הספינה (ב"ב עט.) הקדיש בור מלא מים מועלין בו ובמה שבתוכו לא כמו שפי׳ שם רבינו שמוחל שהלניע חפליו בבור דהא אין מעילה במחובר אלא כשעקר מן הבור חוליא ונהנה ממנה:

בהן. דאין להן יד לזכות בעלמן וכן בפרק מי שמת (ב"ב קנו:) גבי פלוגתה דוכין לקטן ואין זכין לגדולא ואע"ג דאית ליה זכיה במציחה כדחמרינן בהניוקין (לקמן נט:) היינו מדרבנן מפני דרכי שלום והכא לא שייך ההוא טעמא וא"ת בפרק לולב וערבה (סוכה מו:) ב אמר לא ליקני איניש לולבא לינוקא בי"ט ראשון דינוקא מקני קני אקנויי לא מקני וליכא למימר דהתם בפיקח כגון לרור וזרקו אגוז ונוטלו דהא בפ"ק דקדושין (דף כב:) בההוא עובדא דא"ל שלוף לי מסנאי משמע דהוה בו דעת וקאמר התם איכא דאמרי קטן הוה וי"ל דדעת אחרת מקנה אותן שאניש: ובי מי כתב גם שחרור לאלו. אלמא לא בעי גט להתירו בבת חורין והיינו כשמואל דאמר מי שאין לו רשות רבו עליו אינו קרוי עבד

יד בעלמן ^ג: אלמה אמר אמימר כו'. ול״ת מלי אי הכי כ"ש דלשמואל מקשי דאמימר וי"ל דהא לא קשיא ליה משום דשמואל תנאי היא בפרק החולץ (יבמות מח.) ובפרק בתרא דנזיר (דף סב:) אבל הא קשיא ליה אי אתיא דאמימר דלא כר׳ יוחנן רביה ולהכי נמי לא מלי למיפרך לאמימר מדרבנן יי דאבא שאול דאיהו מוקי להו כההוא תנא דאית ליה דשמואל אבל איהו סבר כההוא תנא דפליג עלייהו וסבר דלדידיה לריך גט שחרור ואין לו תקנה:

וטעמא דאבא שאול בקטנים דחשיב

רשות רבן עליהן כיון שאין להן

הלכה כאבא שאול. אומר ר״מ דהלכה כריב"ל לגבי רבי יוחנן כדמוכח בפרק בתרא דמגילה (דף מ.) דאמר כוותיה דרב פפי מסתברא דאמר ריב"ל בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש ואע"ג דר׳

מותר לעשותו בית המדרש ואע"ג דר' בפירוש מדר מדר מדר מדר מדר עליה התם דייק מדר' יהושע בן לוי דהלכה כרב פפי דיש:

עשין קלב: . פ"ה מהלכוי מו ב מיי׳ מעילה הלי י: מעילה מי' פ"ה מהל' טועו הל' ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סימן נה סעיף ב: םמ ד מיי׳ תעילה הלי יי מעילה הלי יי ע ה מיי׳ פ״ב מהל׳ זכייה הלכה יו סמג עשין פב טור ש"ע י"ד סי" רסז

תורה אור השלם וָהְתָנַחַלְתָּם אֹתָם ר. יְיִייְבּייִיְּטֶבּ אֹנְיִיבֶּם לִבְנִיכָּם אַחֲרִיכֶּם לְרָשֶׁת אֲחָזָה לְעלְם בְּהֶם ָּאֶחֶוָּה לְעלֶם נְ אֲחֻוֹּה לְעלֶם נְ תַּעֲבֹרוּ וּבְאַחֵיכֶם שְׁרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיוּ לֹא תרֶדֶה בוֹ בְּפֶרֶך: ... ויקרא כה מו

סעיף סה וטוש"ע ח"מ סי

:ערה סעיף כט

פסקי רי"ד

קמנים כל המחזיק בהן זכה וכן אמר עולא א"ר יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות ה וצריך גט שחרור איתיביה ר׳ אבא לעולא גר שמת ובזבזו ישראל את נכסיו והיו בהן עבדים בן גדולים בין קטנים קנו עצמן בני חורין אבא שאול אומר גדולים קנו """ סטנים כל והיו בהן עבדים בין המחזיק בהן זכה וכי מי כתב גט חירות לאלו: אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו דגר כאשתו מה אשתו ושחלחת כלא גט אף נשות חות בלא גט אן. עבדיו משתלחים במיתה בלא גט פי׳ אין הפקר דלאחר מיתה להפקר דמחיים איתקש לאשה דגמר לה לה דכחיר או חופשה לא ספר כריתות מה אשה אינה יוצאה מחיים בלא ה״ה הכי נמי עבד: אי הכי ישראל נמי אמר קרא ישואל נכוי אכו קוא והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם אבל גר שאין לו יורשים יוצא במיתת רבו הלכה כאבא שאול דאמר קטנים כל הקודם בהן זכה שאין להן יד לזכות בעצמן: ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן אין הלכה כאבא שאול והלכתא כאבא שאול דהכי אמרי' בפ"ק . דקידושין (כב:) רב יהודה הנדואה גר שאין לו יורשים הוה חלש על מר זומרא לשיולי ריה חזייה אמר ליה לעבדיה שלוף לי מסואי ואמטיוהו הוה זה פירש למיתה וזה פירש לעבדות ואיכא פיזש לעבוווג ואיכא דאמרי קטן הוה וכאבא שאול דאמר קטנים כל